

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 20.

V Ljubljani, 31. oktobra 1898.

Leto XV.

Obseg: Španske kure. — Migljaj vinogradnikom. — Rumena avguštana, cepljena na ameriški podlogi. — Uredba kmetijskih šol. (Dalje). — Napake mleka. — Spravljanje, prebiranje, vlaganje in shranjevanje namiznega sadja. — Zavarovalnice za živino. (Konec.) Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

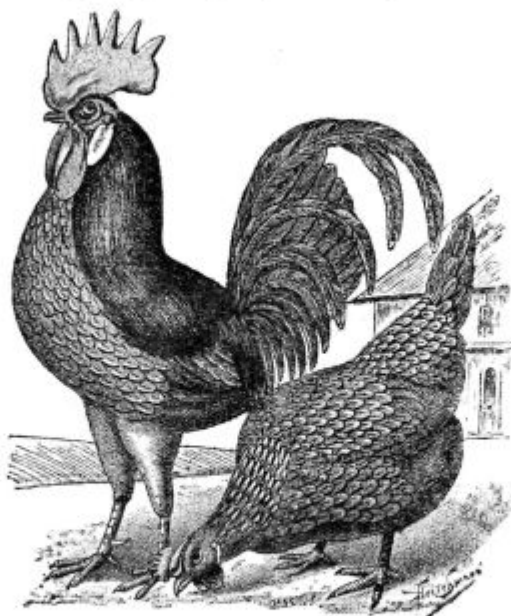
Španske kure.

Najbolj in najtežja jajca pač nesó španke (pod. 64.). Španske kure imajo ali bel obraz (prave španke), ali pa rdeč. Prve so večinoma črne, pa tudi bele in modre. One so manj odporne ter se počasneje razvijajo in teže vzgajajo kakor rdečelične španke. Med temi zopet razločujemo črne minorčanke (čerkeske), bele minorčanke, andaluzijke (temno in svetlomodre) in ankonke. Najbolj priporočene so minorčanke (tudi bele), ki še kot mlade kokoši včasih znese po 200 jajec na leto. Rdečelične španke so, žal, še precej drage. Pri nas najpogosteje nahajajoče se črne belolične španke zelo kazi velik gobast obraz. Vse španke (tudi rdečelične) je treba pridno oskrbovati. *)

Migljaj vinogradnikom. *

Sedaj je grozdje povsodi potrignano, vino napravljeno in deloma tudi prodano. Letošnja letina je zopet pokazala, da se da s trdno voljo, z marljivostjo in vztrajnostjo mnogo doseči vkljub neštevilnim zaprekam, boleznim, vremenskim vplivom itd.

*) Jajca in plemene živali izra na prodaj Frančišek Večera v Halenkavu na Moravskem.

Podoba 64.

Ako pogledamo na Kranjskem 4 do 5 let nazaj, kakšne so bile takrat vinske gorice in kakšne so danes, mora vinogradnik s ponosnim glasom in z zadovoljstvom vsklikniti, da se vendar le vračajo nekdanji nepozabni, dobri časi. Nadejati se sme s precejšno gotovostjo, da pridejo boljši časi od nekdanjih. Kdo se ne raduje, ko vidi ubogega trpina z upadlim obrazom tako veselo muzati se, ko hodi ob trgatvi po svojih čisto na novo urejenih, od prejšnjih popolnoma različnih vinogradih, skrbno in milo opazujoč še tako mlade, pa z lepim grozdem preobložene cepljenke. Neki poseben, vesel čut ga obhaja, ker ve, da je to sad njegovega truda.

Pa je tudi res! Pred 5 leti bi se ne bilo moglo pričakovati toliko, kolikor se vidi danes. Ko je ubogi vinogradnik uvidel, da ne kaže držati rok križem in da mažanje z glavo tudi nič ne koristi, lotil se je trudapolnega dela, in danes vživa že dobro plačilo za ta trud.

Ravno Dolenjci, ktere je ta žalostna usoda zadela pred mnogo leti, so naredili v tem kratkem času velik korak naprej, tako da je letos mnogo njih pridelalo že po precejšnjo množino vina izključno iz cepljenih trt; mali posestniki po 10 do 50 veder, večji pa do 150 in nekteri celo 300 do 450 veder. Čisto drugačna lica so kazali ubogi vinogradniki letos, ko je po tolikih letih, zopet brbljal mošt

v zidanicah (kletih), že popolnoma zapuščenih. Ni ga sedaj več, ki bi še zmajeval z glavo, češ, iz te moke ne bo nikoli kruha. Sedaj je vsakdo prepričan, da je resnica, kar se mu je pripovedovalo od vseh strani, da je namreč le ameriška trta naša bodoča rešiteljica.

Sedaj, ko je uspeh očividni, vse hiti, vse se trudi noč in dan, ker si je v svesti, da se bliža boljša prihodnost. Gorice, prej že popolnoma ogoljene, kinčajo sedaj, kakor daleč neso oči, lepo urejeni novi nasadi.

Marljivim vinogradnikom se more pač čestitati, ker je večina njih z največjo požrtvovalnostjo in s svojim trudom dospela do tega, kar sedaj ima. Kdor ima na razpolago vsa sredstva in tudi potrebne znanosti, temu pač ni težko kmalu dospeti do velikih pridelkov.

Ker je obnavljanje vinogradov na Kranjskem v jako lepem tiru in se to večinoma povsodi vrši po enakem, pravilnem sistemu, opozorimo naj danes napredne in marljive vinogradnike le na neko napako, ki se, žal, še čisto krat zagrešuje in se bo tudi še, to je neizbiranje izključno le dobrih vrst cepičev.

Često se namreč dogaja, da se jemljejo cepiči od ktersibodi trte, ne gledé na to, ali je dotična vrsta dobra, rodovitna ali ne; posebno se to dogaja za časa zelenega cepljenja.

Cenjeni vinogradniki! Ni mogoče dovolj priporočati vam, da gledate ravno pri izbiri najbolj na vrsto, katero mislite pomnožiti, kajti od dobre vrste je zelo odvisen poznejši pridelek. Čim boljša je vrsta, čim več rodi, tem večji so dohodki, tem laglje in dražje se vino speča.

Zato svetujemo vsakemu le količkej naprednemu vinogradniku, naj si omisli le take vrste, ki se vsestransko priporočajo. Te so: beli burgundec, italijanski rizling, beli in rdeči španjol, veltinci, kraljevina, maslovina, grganja, rulandec in za posebno fina vina tudi traminec in črni burgundec, dalje portugalka, modra frankinja, žametasta črnina in enake, pa le prav dobro rodeče domače vrste, da se pomešajo z boljšimi. Nikakor pa ne jemati cepičev od trt, vam popolnoma neznanih!

Če nimate takih trt doma, pa žrtvujte še par goldinarjev in obrnite se do dobrih, zanesljivih bližnjih trgovcev in vinogradnikov. Cepljenke oddajajo na Kranjskem: pl. Langer, pl. Lenkh, g. Wutsher in več drugih; prav lepe cepljenke in po jako nizki ceni se dobodo v Krškem.*) Vzganjanje cepljenk je težavno in drago, zato cene niso pretirane, osobito če se primerjajo cenam inozemskih trgovcev, ki računajo po 16—20 gld. od sto komadov. Kar je pa tu še največje zlo, je, da naročniki ne vedó, kakšne so cepljenke, in ko jih dobé, vidijo, da so šibke, skoraj brez korenin in mogoče še slabo zraščene. Isto tako je pri trtah, cepljenih na zeleno.

Tuj, nevsten prodajalec le gleda, da spravi svoje blago v denar, ne mené se za to, kaj poreče kupec, naj bo podloga ta ali ona, in isto tako cepič.

Spomladi trgovci večkrat pripeljejo iz drugih dežel polne vozove na zeleno cepljenih trt v vinorodne kraje, in ljudstvo jih kupuje po 8—25 kr. komad, pa ne ve, kaj je kupilo. Čez nekaj let bo morda moral vinogradnik vse te trte poruvati in nadomestiti z drugimi, doma kupljenimi ali doma pridelanimi trtami.

Dobro torej stori vsakdo, ki misli trte kupiti od njemu nepoznanih in nepriporočenih oseb, da si jih poprej, če je le mogoče, ogleda v dotični trtnici. Zato pa naj vsak, dokler more, kupuje doma.

Fr. Gombač,
vin. potovalni učitelj.

Rumena avguštana, cepljena na ameriški podlogi.

To je bil naslov spisu v zaddji štev. „Kmetovalca“, katerega je priobčil gosp. R. D. Pravilno je pač, da se tako važno vprašanje razmotriva tudi v javnih listih in se dela na to, da se naši vinogradniki in kmetovalci sploh opozoré na vse, kar je in more biti njim v prid. In ravno vprašanje gledé pridelovanja zgodnjega namiznega sadja, osobito grozdja, je za Vipavo in tudi za primorske kraje prav velikega pomena, kajti v resnici se da pridelek ravno na ta način, kakor trdi g. R. D., hitro in dobro spraviti v denar. V tržaški in goriški okolici se živi več družin ravno s tem, da prinašajo prav zgodnje reči na trg.

Ker ima na Kranjskem Vipava tako srečno lego, da vse prav zgodaj zori, bilo bi res jako umestno, ko bi se Vipavci še z večjo unemo poprijeli tega podjetja, t. j. sajenja in razpošiljanja zgodnjih vrst grozdja in sadja.

Strinjam se torej popolnoma z načeli g. R. D., le glede zadnjega odstavka: „Gospodu potovalnemu učitelju za vinstvo bi bili Vipavci pač jako hvaležni, ako bi se potrudil ustanoviti zadrugo za pridelovanje in prodajo zgodnjega namiznega grozdja“ — moram nekaj dostaviti, in sicer to, da sem jaz o vsaki priliki, osobito pri svojih predavanjih, vedno povdarjal važnost pridelovanja zgodnjega sadja in grozdja v vipavski dolini, kajti to jim bo mnogo donášalo, osobito tedaj, ko se zgradi železnica skozi vipavsko dolino in se bo promet povečal in odprl na vse strani. Kar se pa dalje tiče ustanovitve sadjarske zadruge, taka že obstoji, in sicer na Slapu, od koder se proda največ sadja; v drugih občinah n. pr. na Erzeltu, se s tem bavi podružnica sama. Ko se pa razširi pridelovanje zgodnjega sadja in grozdja tudi na druge občine, osnuje se tudi zadruga, kar je kolikor toliko že v tiru. Na vse navedeno se torej že deluje, posebnega novega truda ne bo več treba, pač pa še nadaljnega delovanja.

Misel in predlog sta torej dobra in umestna, ter se za njih vresničenje že dlje časa deluje, čeprav le na tihem in brez vsakega hrupa.

Fr. Gombač.

Uredba kmetijskih šol.

(Dalje.)

IV.

S praktičnim poukom je skrbeti, da se učenci izuče v vsem, kar jim je treba, da postanejo usposobljeni za napredno kmetovanje in dobro gospodarstvo. Zaradi tega ni zadosti, ako jih izučimo le v pravilnem izvrševanju posameznih kmetijskih del, ampak treba je, da jih tudi vpeljujemo v praktično gospodarstvo tako, da se uče misliti in računati z gospodarjem vred in da delujejo duševno in telesno pri šolskem gospodarstvu.

Da bo mogoče doseči ta smoter, je treba, da obsega praktični pouk naslednje:

- 1.) Vsakdanja poučila učencev o gospodarskih delih,
- 2.) praktična razkazovanja,
- 3.) praktične vaje in
- 4.) praktična dela.

Vsakdanja poučila učencev v gospodarskih delih moramo na takih šolah smatrati za neobhodno potrebna, ako hočemo učence vpeljevati in navajati na praktično gospodarstvo. Vsak dan zjutraj je treba učence opozoriti na vsa dela, ktera je treba opravljati pri posameznih panogah. Pri ti priliki jim je tudi treba

*) Glej inserat na zadnji strani te številke.

pojasniti vse, da se pouče o potrebi posameznih del, in o tem, kako je izpeljati različna dela.

S takim ravnanjem navajamo učence ves čas šolanja na praktično kmetovanje; ob enem jih pa tudi učimo, kako je razpolagati s kmetijskimi deli, kdaj in kako jih je izvrševati, koliko delavnih sil potrebujejo, da se zvrše itd. itd. Sploh lahko rečemo, da se učenci učijo na ta način dosti več misliti in da se tudi veliko bolj zanimajo za praktično poslovanje kmetovalčev.

Da se zanimanje za prakso pri učencih kolikor mogoče vzdržuje, se priporoča, da se učenci koncem vsakega tedna razgovarjajo o vseh izvršenih delih, in da se pri tej priliki razgovarjajo tudi o tistih delih, ki naj pridejo na vrsto v prihodnjem tednu.

Ako smo učence opozorili na različna dela, ki naj je opravijo dotičnega dne na šolski kmetiji, potem je po potrebi posamezna dela tudi praktično razkazati. Peljati je torej učence na lice mesta in jim pojasniti s stališča teorije in prakse vse, da jih popolnoma razumemo. Mnogo del je pri gospodarstvu takih, da jih je treba le dobro razložiti, pa jih učenci popolnoma pojmi; dosti več je pa takih del, za ktere je treba vaje in praktičnega dela, da se jim priuče.

Praktično razkazati je učencem sploh vsa raznovrstna dela, ki se izvršujejo pri posameznih panogah šolskega gospodarstva, in gledati je pri tem, da se šolski pouk spravi v soglasje s prakso, sicer trpi ali teorija ali praksa.

Praktična razkazovanja različnih kmetijskih del so tako važna, da moramo učencem praktično razkazati vse, kar je mogoče. Praktično razkazati je torej treba tudi taka dela, ki se ne vrše redno leto za letom, ampak le v gotovih časih, kakor na pr. zasajanje večletnih kmetijskih rastlin, kakor trt, drevja itd., rigoliranje, začetvanje zemljišč za nasade itd.

Praktična razkazovanja pa niso važna le pri kmetijskih delih, ampak sploh pri vsaki priliki, kjer je treba učencem nazornega pouka, da si ga prisvoje. Praktična razkazovanja so važna tudi pri pouku o sestavi kmetijskega orodja, pri presojevanju vnanjosti živine, pri spoznavanju rastlinskih plemen in vrst i. t. d.

Taka razkazovanja so tako važna in potrebna za gojence kmetijskih šol, da je treba za nje tudi drugod iskati prilike, ako je ni na šolski kmetiji. V ta namen je delati botanične in kmetijske izlete v bližnjo in daljno okolico, na kmetiska posestva itd.

Za taka dela, pri katerih je merodajna spretnost, so učencem potrebne praktične vaje. Take vaje so važne zlasti za to, da se učenci izurijo v različnem cepljenju sadnega drevja, trt itd. Pa tudi za mnoga druga dela je treba daljše vaje. Posebno važne so vaje tudi pri delih bišne industrije, kakor na pr. za pletenje košev itd. in v napravlanje enostavnega kmetijskega orodja in drugih potrebščin.

Praktične vaje so potrebne tudi za kmetijsko računovodstvo ali knjigovodstvo. Potrebno gradivo za take vaje daje šolsko gospodarstvo. Računi šolskega gospodarstva naj dajejo učencem potrebni zgled, kako je računati z gospodarskim premoženjem; oni naj kažejo, v čem obstoje koristi knjigovodstva in koliko so vredne za navadnega kmetovalca.

Bistveni del praktičnega pouka so končno praktična dela učencev. S tem, da učenci sami delajo, usposobijo se še najbolj za praktični poklic, kajti s praktičnim delovanjem uče se pravilno izvrševati vsa potrebna dela in uče se jih tudi presojati. Takisto se z delom utrdijo za prakso. Pri vseh praktičnih delih je gledati na

to, da se z njimi okoristijo pred vsem učenci, ne pa šolska kmetija. Posebno važnost je polagati na tista dela, ki se pri nas izvršujejo pomanjkljivo ali pa napačno.

Za praktični pouk učencev je ravno tako treba načrta, kakor za teoretični pouk. Ta načrt obstoji v tem, da se za posamezne panoge določijo vsa tista dela, katerim se morajo učenci privaditi. Za praktični pouk je najbolje, ako se učenci razdelijo v oddelke, ki se pri posameznih delih tako vrste, da pridejo vsi na vrsto. Resnica je namreč, da se da praktični pouk dosti lažje vršiti, ako je število učencev omejeno na manjše število.

Praktični pouk se ima pri posameznih panogah vršiti pod nadzorstvom dotičnih strokovnih učiteljev in praktičnih navodnikov. Za uspešen praktičen pouk je treba izkušenih močij in dobro urejene šolske kmetije, o kateri tudi nekoliko izpregovorim.

(Dalje prihodnjič.)

Napake mleka.

Napake mleka so dvojne: 1. Živina ima premalo ali preveč mleka, ali pa je 2. mleko izpremenjeno.

Vedno pa je težko najti vzrokov za to; včasih je več vzrokov in vsi skupaj delujejo. Večkrat se iščejo vzroki v kravi sami, navadno pa so vzroki zunaj krave, v klaji ali v drugih zunanjih vplivih. Ako krava mleko izgubi, ali če postane mleko vodeno, višnjevo, rdečkasto, tedaj so nekterniki precej s sodbo gotovi. „Kravi je narejeno, kravi je zacoprano; onjava špela mi tako ni dobra in ona je copernica, kakor ljudje pravijo, in je tudi moji kravi zacoprana“. Na vraže in coprnije so verovali ajdje, nam kristjanom pa naša vera to prepoveduje. Kaj ti bo neki stara babura zacoprana, ko je vesela da še malo živi. V naslednjem vam hočem pokazati, od kod prihaja vodeno, višnjevo (plavkasto) in rdečkasto mleko.

1. Krava daje premalo ali preveč mleka. Zoper preobilno molžo se menda nihče ne pritoži. Prepičla molža nastane, ako se krma izpremeni, posebno kadar pride krava od dobre na slabo klajo. Mleko se tudi pomanjša pri pojanju, pri poželenju po teletu in pri zelo mrzlem vremenu. Pri vnetju vimena in pri vseh boleznih z vročnico se mleko tudi zmanjša ali celo izgine. Ni mi pa treba posebno omenjati, da se pri breji kravi mleko polagoma izgublja. Včasih izgine mleko brez posebnega vzroka; a to posebno pri kravah, ki so prvič porodile, večkrat pa tudi pri onih, ki so že imele več telet.

Da krava več mleka daje, mora se v prvi vrsti dobro krmiti; star pregovor pravi: „Krava pri gobcu molze“, in to je tudi resnica. Z dobro in tečno krmo se mleko najbolj poveča. Za zdravilo dajemo kimmel, janež, erman, koper, vodni kimmel, dalje rdeče žveplo, štopo encijanovih korenin, brinjeve jagode in žveplen cvet. Rdečega žvepla damo po dva grama, janeža in brinjevih jagod pa po 15 gramov. Vsak dan se to dvakrat ponavlja.

Pri brejih kravah se mleko od dne do dne zmanjšuje; kolikor bliže je porod, toliko bolj se mleko suši. Po porodu ima krava prav malo mleka. Zgodi se pa, da krava še le takrat mleko izgubi, kadar bi prav za prav morala poroditi. To se pa le takrat prigodi, ako se med tem časom kravi dobro streže. Pri nepripravnem in surovem molzenju krava iz strahu in bojazni mleko zadržuje; to velja posebno tedaj, ako so siski ali vime ranjeni. Včasih si živina mleko sama izsesa, ali pa stori to zraven stoječa živina; v teh slučajih obdolžujejo naše gospodinjne „môro“ ali pa copernice. Obojna misel je napačna. Môr ni nikjer, copernic pa ravno tako ne.

2. Mleko je izpremenjeno, ima napačne lastnosti.

a) Vodeno mleko ni lepo belo, ampak višnjevkasto, in ima malo smetane in sira. Omeniti pa moram, da imajo nekatera plemena bolj vodeno, druga zopet bolj mastno mleko.

Vodeno mleko izvira iz slabe krme (same zelenjave) in pokvarjenega želodca; tako mleko se nahaja pri mršavih bolnih kravah. Za zdravilo dajemo tečno krmo, malo ovsu nikakor ne škoduje; pri pokvarjenem želodcu dajemo encijan in kuhinjsko sol.

b) Premastno mleko ima veliko masti in malo vode; tako mleko imamo sicer radi. Za mladiče, ki se sajajo, pa premastno mleko vendar ni pripravno, ker napravljajo drisko. Premastno mleko nahajamo navadno samo pri ovcah, ki se preveč tečno krmijo. Za pomoček služi manj redilna krma.

c) Rdeče mleko. Mleko je rdeče po primešani krvi, ali pa rdečkasto barvano po nekaterih zeliščih. Kri pride v mleko, ako se vime ali sisek (zizej) rani ali se kaka žilica v vimenu pretrga. Vse to se navadno zgodi ob surovem, neprevidnem molzenju. Nekatera zelišča, kakor boršec, brstje smrek, boj, jelš in hrasta, zlatice, mleček, napravljajo krvavo scalnico in krvavo mleko. Pa tudi pri vnetju vimena je mleko rdečkasto.

Že med molžo je včasih mleko rdečkasto; sem in tja pridejo samo iz enega siska krvave kaplje, ali je pa tudi vse mleko nekako rjavkasto. Drugikrat se pa samo na dnu posode napravi neka krvava gošča, ki po kuhanju zrvavi. Pri doječih kravah se to na ta način spozna, da tele nekako nerado sesa, večkrat siske premenjava, po sesanju z glavo maha in ima včasih krvav gobec.

Ako je vime ranjeno in vneto, pomagajo mrzli ovitki (voda in ilovica); molzti se mora previdno in počasi, da se vime še bolj ne rani. Kadar so različna zelišča vzrok krvavega mleka, moramo ta zelišča odpraviti in kravi dajemo kuhovine lanenega semena z grenko soljo; v vodi se pa daje nekoliko solitra in soli. Ako se krvavo mleko ne zmanjša, ravnati se je treba, kakor pri scanju krvi.

Rdeče pike se včasih nahajajo na mleku v soparnih kletih in ob soparnem, vlažnem vremenu. Klet se mora zračiti, posoda pa dobro čistiti.

d) Višnjevkasto mleko se navadno nahaja poletu in po malih kmetijah, kjer se navadno na snažnost preveč ne gleda in so kleti slabe in gorke. Edini vzrok te bolezni je majhna, s prostim očesom nevidna živalca, ki se zaredi v mleku in povzročuje višnjevo mleko. Ako se posoda samo izmije, živalce ne poginejo; da se jih iznebimo, mora se posoda dobro pomiti z apneno vodo in potem posušiti.

Ako postavimo mleko kisat, prikažejo se včasih v 24—36 urah na mleku blede-višnjeve, kasneje popolnoma višnjeve pege, ktere ostanejo ali se pa tudi razprostirajo po površju in v globočino (proti dnu). Sem in tja se nahajajo te pege samo na smetani, včasih se pa razprostirajo tudi na mleku, tako da sta mleko in smetana čisto višnjeva. Surovo maslo, ki se napravi iz take, z višnjevim pegami preprežene smetane, je umazano-višnjevo, loju podobno, ter je neprijetnega okusa.

Ko tako mleko opazimo, molzimo vsako kravo posebej in od vsake krave denimo nekoliko mleka na krožnik in ga denimo kisat, da vidimo, ktera krava daje višnjevo mleko. To kravo potem posebej molzemo in mleko takoj porabimo; napaka izgine navadno v kakih 14 dneh sama od sebe. Posoda se pa mora dobro pomiti z lugom in z

apneno vodo; ako le nekaj kapljic takega mleka v posodi ostane, postane vse mleko, ki kasneje v posodo pride, višnjevo. Klet, kjer stoji mleko, se mora večkrat prezračiti in na novo pobeliti. Dobro je tudi kravi, ki daje višnjevo mleko, klajo čisto premeniti. Ako se na mleku vedno višnjeve pege napravljajo, tedaj je umestno, dejati na vsako skledo mleka, ki ga postavimo kisat, kavno žlico umetega mleka ali pol žlice jesiha. Potem se mleko bolj hitro skisa in višnjeve pege se ne napravljajo.

e) Rumeno mleko nahajamo samo za se ali zraven višnjevega; ta napaka se nahaja večkrat pri kuhanem kakor pri surovem mleku. Ravno tako kakor višnjeve, nastanejo na mleku rumene pege, ktere se tudi povečajo, toda samo na smetani; mleko nikdar ne postane rumeno. Včasih se pripeti, da je smetana rumena, mleko pod njo pa višnjevo. Odpravi se ta napaka, kakor sem že pri višnjem mleku povedal.

f) Žlemasto, vlečljivo mleko se kmalu skisa, malo smetane napravi in se nerado umete. Tudi to napako napravljajo majhne živalce, ki se nahajajo v mleku; nadalje se pa obdolžuje lipovo, jelševo, trtno in krompirjevo listje. Po vžitju navedenega listja baje mleko vlečljivo postane, kar ni dognano. Tudi slabo prebavljanje more to napako povzročiti. Ta napaka se odpravi, kakor sem povedal pri višnjem mleku. Ako pa prihaja vlečljivo mleko od izprijenega želodca, dajmo kravi vsak dan 6 gramov surove solne kisline v pitno vodo.

Kadar se smetana nerada umete, se ne sme predolgo nabirati in pred metenjem se malo ogreje. Smetana se tudi rajši umete, ako ji pridenemo nekoliko koščkov čebule. Dobro je tudi pridejati taki smetani malo kislega mleka in stolčenega galuna; to se dobro v smetano zameša, malo pogreje in zopet na hlad postavi, na kar se smetana rada umete.

g) Mleko se prehitro zgrize (skisa). Včasih se mleko že v vimenu strdi, večkrat se pa sveže mleko zgrize pri kuhi. Vzrok je pokvarjen želodec, kislila zelišča in zdravila. Rado se tudi mleko skisa v poletnem času, ob hudi vročini in pri nagli vremenski izpremembi, ali pa če se potna živina takoj molze. Največ pa pripomore nesnažna posoda, da se mleko pri kuhi skisa.

Kadar se mleko zaradi pokvarjenega želodca skisa, tedaj damo kravi sode, magnezije, krede, encijana, kalmeža itd. Ako se pa mleko skisa od zdravil in zelišč, izostane napaka, ko se odpravi vzrok. Hlev ne sme biti prevroč in potna krava se ne sme poprej molzti, dokler se ne ohladi. Glavna reč pa je snažnost posode, v katero se mleko molze in potem shranjuje. Da se ti sveže mleko ne zgrize (sesede) med kuho, napravi takó-le: Namolzeno mleko ohladi, predno je pristaviš k ognju. Pisker, v katerem mleko kuhaš, mora biti vedno čist. Pred kuho pridene na liter surovega mleka gram čiste sode, in mleko se ti ne zgrize.

Spravljanje, prebiranje, vlaganje in shranjevanje namiznega sadja.*)

Znano je, da nam dajo sadovnjaki (kakor tudi druge kmetijske panoge) najvišje doneske navadno le tedaj, če moremo sadje izkoristiti surovo; potem nam ga ni treba pretvarjati v trpežno blago, in do svojega denarja pridemo brez nadaljne nevarnosti. Prodaja surovega sadja je torej po navadi najboljša in najzdatnejša izkoriščevanje. Da pa

*) Iz poročil sadjarskega društva za srednji Štajer.

svoje spečavanje razširimo in veliko kupcev pridobimo, moramo izvrševati vse pogoje dobro urejene sadne kupčije. Ti pogoji obstoje razven v sajenju pravih vrst in v pridelovanju popolnega sadja zlasti v pravilnem spravljajanju, prebiranju, shranjevanju in vlaganju sadja, kakor tudi v prodaji sadja samo na težo.

Naslednja kratka pravila naj bi v letošnjem, precej dobrem sadnem letu služila v dobičkonosno navodilo:

1. Spravljanje namiznih jabolk in hrušek.

Pri spravljajanju sadja se, žal, dandanašnji ne ravna s potrebno skrbljivostjo; ni čuda torej, da najdemo mnogo pokvarjenega in nagnilega sadja, kadar odpremo zaboje in sode ali pregledamo skladovne kleti. Vsak otis na sadju nam pove, da je staniče mesnatega oplodja umorjeno in zato podvrženo gnilobi. Otreseno in tako sadje, ki se v velikih jerbasih in vozovih brez mehkih vložkov razpošilja v oddaljene kraje, torej nima dolge trpežnosti. To pa velja tudi o prerano, kakor tudi o prepečno obranem sadju. V prvem slučaju se sadovi zgrbančijo in imajo le na pol razvit okus, v drugem slučaju pa postanejo mokasti. Iz tega sledi, da je veliko na tem ležeče, da sadje oberemo v pravem času.

Razločujemo zlasti dvojno zrelost: drevesno ali trgatveno zrelost in skladovno ali použitno zrelost.

Drevesna zrelost se spozna na tem, da sadje začne odpadati brez zunanega vpliva, samo od sebe, da se mu koža barva ali da peške pri jabolkih porjave, pri hruškah počrne, ali da se sadovi, če jih primemo in dvignemo, ob enem pa na polovico zasutemo sami odkrhnejo od lesa. V tem stanju se mora sadje potrgati, zakaj dalje ga na drevju pustiti bi bilo na škodo.

Skladovno ali použitno zrelo pa je sadje takrat, če je dobro, da se uživa sveže in je doseglo najvišjo stopnjo okusnosti. Vsakoletna zapisovanja olajšajo spoznanje prave trgatvene zrelosti. Da se mora sadje v letih z ranim cvetom in toplim, suhim poletjem nekoliko poprej, nasprotno pa v letih s hladnim, mokrotnim poletnim vremenom dosti pozneje potrgati, razume se samo ob sebi in se mora na to ozir jemati, kakor tudi na to, da je sadje na gorenjem Štajerskem z ostrim podnebjem in v mrzlih legah v obče pozneje zrelo kakor na toplejšem srednjem in spodnjem Štajerskem in v zavarovanih legah. To velja tudi o dobro rastočih, mladih čvrstih in starih slabih drevesih. V obče pa naj se vendar pri spravljajanju ozira na ta-le pravila:

a) Pri poletnih jabolkih. Tu sem prištevamo one vrste, ki so od avgusta do konca septembra zrele za uživanje in se drže kakih 14 dni; pri teh sta skoraj istodobni drevesna in použitna zrelost. Pa tudi tukaj je zavoljo boljše okusnosti in daljše trpežnosti neizogibno potrebno, sadje potrgati 6—8 dni pred použitno zrelostjo, torej takrat, ko so se prikazala gori omenjena znamenja drevesne zrelosti. Razven tega se priporoča, po malem dozorevajoče sadje potrgavati polagoma, in sicer najprej na solnčni strani, da se doseže daljše spravljajanje.

b) Pri jesenskih jabolkih. Semkaj spadajo one vrste, ki postajajo použitno godne od začetka oktobra do sredine novembra in se drže kake 3 tedne. Tudi ta jabolka naj se oberejo, ko drevje dozori, da si zagotovimo že omenjene koristi.

(Dalje prihodnjič.)

Zavarovalnice za živino.

(Konec.)

Ako je bila žival zavarovana pod cenilno vrednost, dobi zavarovanec istotako 80 odstotkov zavarovanega zneska. V drugih društvih se izplačuje 60—75—90 odstotkov, v nekterih krajih dobi zavarovanec polno cenilno vrednost. Samo užitninski davek in stroške za klanje in podeljanje mora sam nositi. Ako pa se mora žival zakopati, prejme v teh zadnjih društvih zavarovanec samo $\frac{3}{4}$ cenilne vrednosti.

Stroške za živinozdravnika in zdravljenje trpi v posameznih društvih lastnik ali vse, ali samo do 2—5 gld. sam, in samo večji izdatki se mu povrnejo iz denarne zaloge (fonda). V več društvih se plačujejo vsi ti izdatki iz zavarovalne zaloge. Ta društva trpe tudi stroške za klanje, prodajo in pokop. V drugih društvih veljajo določila, da se stroški za pokop in razkuženje plačujejo iz zavarovalne zaloge, oziroma iz občinskih sredstev.

Nektera društva so sprejela določilo, da se mora nastali primanjkljaj nadomestiti iz zavarovalne zaloge, ako se za žival ni izkupila cenilna vrednost; kar se več izkupi, pripade zalogi. Koža in drob se porabita v korist zalogi.

Ako se dokaže, da je zavarovanec bolezen zakrival, izgubi pravico do vsakake odškodnine. Odškodnina odpade tudi tedaj, ako odškodujeta država ali dežela, ali pa ako je bila živina za nezgode vsled požara že drugodi zavarovana za ta slučaj. V mnogih društvih velja jasna določba, da se za izgube po plučni kugi ne plačuje nikaka odškodnina, ker je to stvar države.

Iz zavarovalnega zaklada se plačuje odškodnina v nezadolženih slučajih, ako se nikdo drug postavno ne more tirjati za odškodnino. Ako zadeva lastnika kaka krivda, ako se mu dokaže malomarnost pri zdravljenju živine, ako je zavarovanec polagal slabo in nezdravo krmo, zakrival napenjanje, ako je neprevidno in brezumno ravnal pri porodu, se mu dovoljuje podpora samo do polovice cenilne vrednosti, toda samo v slučaju, ako je žival še porabna; kar bi se več izkupilo, pripade zavarovalnemu zakladu. Če se mora žival v kakem slučaju zakopati, ne dobi lastnik nikake odškodnine in je prisiljen sam poravnati s tem spojene izdatke. Ako zbolí zavarovana žival vsled zanikarne oprave, slabe krme ali stradanja, se izključí iz zavarovalnice. Jasno je, da izgubi vsako pravico do odškodnine oni, ki je žival hoté pobil, zastrupil ali poškodoval, kar določijo zaupni možje z živinozdravnikom. Vse s tem spojene stroške mora dotični lastnik živine plačati iz svojega.

Odškodnina se ne dovoli, ako se dokaže, da je zavarovanec hotel na prevarljiv način oškodovati zavarovalni zaklad, istotako, ako je sam zakrivil nezgodo, ako je pri nalezljivih boleznih žival vsled njegove krivde zbolela, ako ji je v bolezní slabo ali zanikarno stregel, ali če je kdo vedoma kupil bolno žival.

Ako bi se pojavila v kraju kuga, se takoj ustavi izplačevanje odškodnine iz zaklada, in šele potem, ko se kuga zatne, določuje občni zbor o tem, kaj naj se zgodi. Neko društvo je sprejelo v svoja pravila določilo, da pri razsajanju kuge v vseh onih slučajih, v katerih niti država niti dežela odškodnine ne daje, tudi zavarovalni zaklad ne povrača škode.

Društvo oskrbuje in vodi načelnik — v nekterih občinah je načelnik vedno župan — in izvoljeni zaupni možje. Društveni odbor je primoran, vestno vršiti svoj

posel. Ako se odbornikom dokaže napačno ravnanje v uradovanju, izgubé tudi oni pravico do odškodnine, če bi zadela nezgoda njihov hlev.

Nikdo nima pravice, ovirati komisijo pri nje uradnem poslu.

Pri vseh sklepih odločuje večina glasov prisotnih členov. Poškodovanec ne sme v nikakem slučaju glasovati. O vsakem uradnem poslu je treba sestaviti zapisnik, katerega navzoči podpišejo.

Samo za občni zbor se podpišejo mesto vseh navzočih člani, izvoljeni od zbora.

Izpremembu pravil sme skleniti vsled predloga odborovega samo občni zbor in je zato potrebna dvetretjinska večina navzočih členov.

Vsak zavarovanec je primoran prepisati v dokaz, da mu je njih vsebina znana, in v potrditev, da se zлага z njih določili in se jim rade volje pokori. S tem podpisom se zavarovanec izrečno odpove pravici, da bi svojo dozdevno odškodnino zahteval pravnim putem. V slučaju prepira določuje občni zbor; nadaljni priziv ni dovoljen.

Vsak člen, ki hoče zavarovalni zaklad oškodovati ali prevariti, izgubi pravico do odškodnine; odbor mu more naložiti denarno kazen ali v občnem zboru staviti predlog, naj se iz društva izključi. Čisti dohodek se plodonosno nalaga.

Nektera društva zaznamujejo gotove hranilnice in posojilnice, v katerih naj se denar nalaga.

Občni zbor se skliče po preteku zavarovalnega leta in je sklepčen, če je navzoča polovica vseh členov. Izredni občni zbor se sklicuje na željo najmanj 20 členov.

V onih občinah, v katerih vodi društvo župan, ima oskrbnštvo zavarovalnega zaklada v teku 8 dni po preteku zavarovalnega leta predložiti račun občinskemu odboru v potrditev; ta predloži potem račun občnemu zboru na znanje in v pogled.

V nekterih družtvih se prepušča lastniku živine, da proda svojo obolelo zavarovano žival na svoj račun; kajpada ne dobi potem nikake odškodnine v slučaju, da skupi za žival manj, kakor je bila zavarovana.

V nekterih zvezah se izplačuje odškodnina v teku 8 dni po nezgodi, v drugih dobi zavarovanec takoj samo to, kar se je skupilo za bolno ali pogiblo žival, dočim se mu ostanek, oziroma cela odškodnina za pogiblo žival izplača šele po preteku zavarovalnega leta iz zavarovalnega zaklada.

Tako nam popisuje moravske krajevne zavarovalnice g. Florijan Koudelka, c. kr. okrajni živinozdravnik v Vyškovu na Moravskem, v „osrednjem živinozdravniškem listu“ („Thierärztliches Centralblatt“). Nektera teh društev vrše svojo nalogo jako vestno tudi kar se tiče zdravljenja živine. Nekaj pa se jih poslužuje izključno mazacev, kateri spravljajo v svoje žepe lep „postranski zaslužek“.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 147. Endivijo napada velika množina črnih ušij. Skušal sem razna sredstva, pa brez uspeha. Kakšne vrste je ta uš in kako jo je treba zatirati? (U. G. v T.)

Odgovor: Uš na endiviji je posebne vrste, ki se nahaja le na endiviji in cikoriji, ter se imenuje Aphis Intybi. Drugega sredstva proti nji ni, kakor tobakova voda. Da bi solata potem imela okus po tobaku, se ni bati, ako se pred porabo dobro opere.

Vprašanje 148. Dobil sem od zunaj 59 l alkohola, katerega sem rabil za napravo petijota za svojo porabo. Prišel

je pa dacar, in moral sem plačati 16 gld. 99 kr. davka. Ali sem bil dolžan plačati donesek od alkohola, katerega sem kupil za svojo porabo, in če ne, kam naj se obrnem za povračilo? (I. M. v Š.)

Odgovor: Po deželnem zakonu s 5. dne avgusta l. 1897. je treba plačati deželno naklado na alkohol, ki pride iz drugih dežel, tudi v tem slučaju, če se rabi le za dom. Po § 4. imenovanega zakona je prejem žganja treba naznaniti.

Vprašanje 149. So li psi za varstvo, ki so na dvo-riščih na verigi, prosti pasje takse, katero pobira občina? (M. P. v R.)

Odgovor: Taki psi so izvzeti od plačila takse, in občina je na noben način ne more in ne sme tirjati.

Vprašanje 150. Ima li županstvo res po zakonu pravico, tirjati 20 kr. pristojbine za potrdilo, ki je izda za tisto živino, ktera se pelje k premovanju? Pri nas se je to zgodilo in vsled tega več posestnikov ni gnalo svoje živine k premovanju, češ, ako ne dobim premije, sem pa še ob 20 kr. (M. P. na B.)

Odgovor: Če je županstvo tako postopalo, tedaj ni imelo prav. Vse pristojbine, ktere občina sme pobirati, se morajo najprvo v občinski seji skleniti in sklep se mora dati potrditi od deželnega odbora. Ktere pristojbine in v kaki meri sme kaka občina pobirati, to je v zakonu navedeno, in sicer z omejitvijo, da deželni odbor občinski ukrep potrdi. Občina na pr. sme za izdajanje živinskih potnih listov tirjati pristojbine največ 8 kr. in vrhu tega še za obrazec 2 kr. Pa tudi v to svrhu je potreben od deželnega odbora potrjen ukrep občinskega zbora.

Vprašanje 151. Imam kakih 15 let staro, a zelo dobro kobilu, ki nekaj dnij sem ne more jesti. Ko sem pogledal v gobec, sem našel, da ima v zgornjih čeljustih pred kočniki rano, ktera ji dela bolečine. Kako naj zdravim to rano? (J. P. v Ž.)

Odgovor: Rana ktero ste popisali, je nastala vsled tega, ker se sprednji kočnik spodnjih čeljusti ni enakomerno odrgnil in sedaj moli škurbina od njega tako daleč iz spodnjih čeljusti, da se zadeva ob meso gornjih čeljusti. Peljite konja k živinozdravniku, kateri škurbino odpili, potem se pa rana sama zaceli in konj bo zopet rad jedel.

Gospodarske novice.

* † Gospod Anton Žakelj, posestnik v Gorjepekah pri Zireh ter večleten družben ud, je umrl 15. t. m. Naj počiva v miru!

* Umetnih gnojil zadnje dni nismo mogli razpošiljati, zato moramo prositi gg naročnike za potrpljenje, kajti zaradi zaprtije na železnici Reka-Ljubljana ne moremo dobiti Tomasove žindre iz Reke. Kakor se nam poroča, bo promet na ti progi zaprt še 14 dni. Prisiljeni smo bili blago dobiti preko Zagreba. V teku 8 dni upamo zopet pričeti z razpošiljanjem.

* Sadni trg, in sicer za namizno blago, hoče prirediti c. kr. kmetijska družba v drugi polovici meseca novembra t. l. v Ljubljani. Udeleženci sadnega trga morajo svoje sadje razstaviti v lično prirejenih zabojih, jerbasih ali cajnah, ktere drže najmanj po 10 kg. Sadje se bo na mestu prodajalo, in sicer razstavljeno in na podlogi razstavljenih vzorcev tudi tisto, ki je kak razstavljavec ima še doma. Vsak udeleženec sadnega trga, oziroma razstavljavec, mora biti sam navzoč. Kdor nima sam dovolj sadja, da bi se mu splačalo priti v Ljubljano, naj se združi s sosedi. Sploh priporočamo občinam, podružnicam, zadrugam i. t. d., naj se sadnega trga udeleže skupno ter naj k prodaji pošljejo pooblaščenega zastopnika. Da bo družba vedela, ali bo mogoče prirediti tak sadni trg,

pozivljamo vse tiste, ki se ga mislijo udeležiti, naj to sporoče do 10. novembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani ter naj v sporočilu tudi navedejo, koliko sadja mislijo poslati na trg.

* Letočnja premovanja goved so se vršila po objavljenem programu meseca oktobra na Bledu, v Litiji in v Trnovem.

K premovanju na Bled so 17. dne oktobra t. l. pripeljali 31 bikov, 28 telic in 35 krav, torej skupaj 94 goved. Premije za bike so dobili: Alojzij Rozman iz Otoka 25 gld., Janez Rant iz Ovisi in Marija Legat iz Lesec vsak 15 gld., Anton Mrak iz Predtrga, Josip Pretnar z Bleda, Janez Wucherer iz Lesec, Janez Valand iz Nove Vasi in Anton Vester iz Zagorice vsak 10 gld. — Premije za telice so dobili: Leopold Varl iz Račevljice 20 gld., Janez Wucherer iz Lesec 15 gld., Janez Marolt z Bleda, Anton Vovk z Bleda, Janez Konič z Bleda in Marija Zupanec iz Zasipa vsak 10 gld. — Premije za krave so dobili: Teodor Carbach z Jesenice 20 gld., Jakob Peternel iz Zagorice 15 gld., Frančišek Vovk z Bleda, Andrej Globočnik iz Mošenj, Terezija Slivnik z Bleda in Janez Marolt z Bleda vsak 10 gld.

K premovanju v Litijo so 19. dne oktobra t. l. pripeljali 5 bikov, 13 telic in 20 krav, torej skupaj 38 goved. Premije za bike so dobili: Josip Savšek iz Velike Gobe 25 gld., Andrej Gradišek iz Črnega Potoka in Janez Božič iz Male Kostivnice vsak 15 gld., Luka Kristan iz Vač 10 gld. — Premije za telice so dobili: baronica Apfaltrern Silvana iz Grmač 20 gld., Frančišek Slanc iz Litije 15 gld., Frančišek Ceglar iz Kostivnice, Anton Zupančič iz Gradišča, Ignacij Mandel iz Poljan in Frančišek Lovše iz Male Kostivnice vsak 10 gld., Josip Groznik z Vrat, Janez Mestnik iz Velikih Laz, Janez Bric iz Litije in Janez Bric iz Gradiških Laz vsak 5 gld. — Premije za krave so dobili: Ignacij Zore 20 gld., Frančišek Koprivnikar iz Šmartna 15 gld., Alfonz baron Wurzbach iz Črnega Potoka, Frančišek Slanc iz Litije, Anton Koprivnikar iz Litije in Silvana baronica Apfaltrern iz Grmač vsak 10 gld., Alojzij Šusteršič iz Šmartna, Janez Bric iz Gradiških Laz, Josip Damijan iz Litije in Ignacij Rozina iz Leskovec vsak 5 gld.

K premovanju v Trnovo so 22. dne oktobra t. l. pripeljali 12 bikov, 34 telic in 30 krav, torej skupaj 76 goved. Premije za bike so dobili: Janez Šircelj iz Trnovega 25 gld., Frančišek Geršina iz Št. Petra in Anton Kruh iz Sele vsak 15 gld., Janez Bevdčič iz Dol. Zemona, Janez Pecman iz Smerij, Josip Ambrožič iz Košane, Janez Vrh iz Rateževega Brda in Janez Kirin iz Čelj vsak 10 gld. — Premije za telice so dobili: Jakob Cucek iz Nove Sušice 20 gld., Janez Premrov iz Oreška 25 gld., Janez Požar iz Nove Sušice, Frančišek Penko iz Petelin, Josip Prelog iz Zarečja in Josip Zelko iz Male Pristave vsak 10 gld. — Premije za krave so dobili: Matija Žele iz Radohove Vasi 20 gld., Rudolf Valenčič iz Nove Vasi 15 gld., Frančišek Baša iz Trnovega, Jarnej Šturm iz Košane, Aleksander Špilar iz Kosez in Janez Valenčič iz Trnovega vsak 10 gld.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občenemu zboru kmetijske podružnice v Spodnji Idriji, ki bo 11. dne novembra t. l. ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju.

S P O R E D :

- 1.) Načelnikovo poročilo o delovanju podružnice.
- 2.) Vpisovanje novih udov.

- 3.) Poučen govor tajnikov o sadjarstvu.
- 4.) Dogovor o ureditvi drevesnice.
- 5.) Naročitev semen in drugih potrebščin.
- 6.) Razni nasveti in predlogi.

Kmetijska podružnica v Spodnji Idriji,

24. oktobra 1898.

Leopold Punčuh,
tajnik.

Frančišek Cadež,
načelnik.

V a b i l o

k občenemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Št. Vidu nad Vipavo, ki bo v nedeljo, 13. novembra t. l., takoj po popoldanski božji službi v županijskem uradu.

S P O R E D :

- 1.) Poročilo o stanju podružnice.
- 2.) Poročilo o računih.
- 3.) Poročilo o podružnični trtnici.
- 4.) Plačevanje udnine, oziroma vpisovanje novih udov.
- 5.) Raznosterosti.

Ker so po sklepu glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe gg. udje iz Podrage zaradi teritorialnih razmer prideleni naši podružnici, vabim jih najljubše k našemu občenemu zboru.

'Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Vidu na Vipavskem, 28. oktobra 1898.

A. Zvanut, načelnik.

V a b i l o

k občenemu zboru kmetijske podružnice v Begunjah, ki bo v nedeljo, 20. novembra t. l. popoldne po večernicah v šolskem poslopju po naslednjem sporeda:

- 1.) Nagovor načelnikov.
- 2.) Volitve po § 30. družbenih pravil.
- 3.) Pobiranje udnine za leto 1899. in naročanje dreves.
- 4.) Različnosti.

Kmetijska podružnica v Begunjah,

24. oktobra 1898.

V. Zavrl, t. č. načelnik.

V a b i l o

k občenemu zboru kmetijske podružnice v Dovjem 27. novembra t. l. ob 1. uri popoldne pri podružničnem načelniku.

S P O R E D :

- 1.) Načelnikovo poročilo o delovanju podružnice.
- 2.) Plačevanje udnine za leto 1899. in vpisovanje novih udov.
- 3.) Pregled računa.
- 4.) Razni nasveti in predlogi.

Ivan Brencoe, načelnik.

Št. 15.356.

R a z g l a s.

Glasom zadnjega uradnega izkaza o živinskih kugah deželne vlade v Sarajevu je svinjska kuga v okrajih: okolica Banjaluka, Priedor, Bos. Novi, Krupa, Petrovac, Vlasenica in Ljubuški popolnoma ponehala.

Daželná vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 21. dne oktobra 1898. l., št. 34.686., zaradi svinjske kuge prepoveduje uvažati prasiče samo iz okrajev: Bos. Dubica in Sanski most, okupacijskega ozemlja na Kranjsko.

Iz drugih zdaj neokuženih okrajev okupacijskega ozemlja se smejo samo pitani prasiči z živo težo najmanj 120 kilogramov po železnici uvažati na Kranjsko, in to samo v konsumni kraj Ljubljano v istoimensko železniško postajo c. kr. priv. južne že-

leznice, če se takoj zakoljejo. Istotako je uvažanje zaklanih prasičev v nerazsekane stanju na Kranjsko dopuščeno.

Te nove odredbe stopijo

28. dan oktobra 1898. l.

v veljavnost in se namesto onih s tuuradnim razglasom s 14. dne septembra t. l., št. 12.248., objavljenih, ki se s tem razveljavljajo, razglašajo z dodatkom, da bi se prestopki zoper zgoraj navedene okraje razglašene uvozne prepovedi za prasiče kaznovali po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., in transporti, med katerimi bi se našla tudi samo ena za omenjeno kugo obolela žival, zavrnila na oddajno postajo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 25. dne oktobra 1898.

Št. 14.801.

Razglas.

Z ozirom na zdanje stanje svinjske kuge na Kranjskem je c. kr. namestništvo v Pragi uvozno prepoved za prasiče iz Kranjskega na Češko omejilo na politične okraje Krško in Rudolfovo.

To se razglašja ter ob enem razveljavlja tuuradni razglas z 29. dne avgusta 1898. l., št. 12.393.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 25. dne oktobra 1899.

Št. 15.354.

Razglas.

Na podstavi zadnjih uradnih izkazov o nalezljivih živinskih boleznih na Ogerskem in Hrvaško-Slavonskem in zadnje čase zanesenih kužnih boleznih c. kr. deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, v zmislu razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 21. dne oktobra 1898. l., št. 33.061., ukazuje nastopne zaporne odredbe zoper uvažanje prežvekovavcev in prasičev na Kranjsko:

A. Proti Ogerski.

1.) Zaradi plućne kuge

je uvažanje goveje živine prepovedano iz komitatov: Orava, Liptov, Nitra, Požunj (izvemši ozemlje otoka Čalokez) in Trenčin, kakor tudi iz kraljevega svobodnega mesta Požunj;

2.) zaradi kuge v gobcu in na parkljih je uvažanje prežvekovavcev in prasičev prepovedano iz komitatov: Bregi, Bistrica, Nasod, Šariš, Solnok-Doboka, Udvarhely in Ung, potem iz kraljevega svobodnega mesta Hódmező-Vasarhely;

3.) zaradi svinjske kuge

je uvažanje prasičev prepovedano:

a) iz komitatov: Abanj-Torna, Alsó-Feher, Arad, Bač-Bodrog, Baranja, Tekov, Bekeš, Bregi, Bihar, Beršod, Čanad, Fejer, Gömör-Kishont, Rab, Hajdu, Haromszék, Heveš, Hont, Jas-Nagy-Kun-Solnok, Kiš-Küküllő, Kolož, Komarno, Krasso-Szöreny, Maroš-Torda, Mošon, Nagy-Küküllő, Nógrad, Nitra, Pešta-Piliš-Solt-Kiskun, (z izvetim svinjskim pitališčem Kőbanya [Steinbruch]), Požunj, Sároš, Somogy, Sopronj, Szabolc, Satmar, Seben, Sepeš, Solnok, Doboka, Tamiš, Tolna, Torda-Aranyoš, Torontal, Udvarhely, Ung, Železna, Vespriim, Zala in Zemplén, potem

b) iz kraljevih svobodnih mest: Debrecin, Kološvar, Moriški Novi trg, Pančova, Sabadka in Sombor.

B. Proti Hrvaško-Slavonski.

1.) Zaradi svinjske kuge

je prepovedano uvažanje prasičev iz komitatov Belovar-Križevci, Virovitica in Zagreb z vštetimi mesti Kostajnica in Petrinja;

2.) zaradi kužnih ovčjih kozá je prepovedano uvažati ovce iz velikih županij Modruš-Reka, Lika-Krbava in iz mesta Bag.

Določila o uvažanju zaklanih prasičev v nerazkosanem stanju, takó da se jih drže še levice in da je nedotaknjena ledvična mast, v konsumni kraj Ljubljana na Kranjskem ostajajo še nadalje v veljavnosti.

Iz ostalih neokuženih komitatov in mestnih okrajev Ogerske in Hrvaško-Slavonske je uvažanje prežvekovavcev v obče, pitanih prasičev (z najmanj 120 kilogrami žive teže) pa samo po železnici in samo v mestno klavnico v Ljubljani dopuščeno.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost

28. dne oktobra 1898 l.

ter se namesto onih, ki so bile ukazane s tuuradnim razglasom s 12. dne septembra t. l., št. 13.166., in so s tem razveljavljene, razglašajo z dodatkom, da se njih prestopki kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., drž. zak. št. 51., odnosno po § 46. splošnega zakona o živinskih kugah in po izvršitvenem ukazu izdanem k temu zakonu.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 25. dne oktobra 1898.

Št. 14.934.

Razglas.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plućna kuga, in sicer: iz vladnih okrajev Gumbinen, Poznansko, Devin in Stralsund v kraljevini Pruski, kakor tudi

iz okrajnih glavarstev Lipsko in Zvikava kraljevine Saksonske.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z 8. dne junija 1898. l., št. 18.982., oziroma vsled tuuradnega razglasa s 13. dne junija 1898. l., št. 8550.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 11. dne oktobra 1898. l., št. 33.428., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 18. dne oktobra 1898.

Listnisoa uredništva.

A. P. na K. Ako ste pri županstvu pravilno naznanili, da hočete kuhati davščine prosto žganje, oziroma, ako je županstvo postopalo po predpisih, potem ne vemo, kaj ste še imeli opraviti s finančno stražo. Vi nam niste sporočili, kaj ste ti straži še naznanjali, zato Vam tudi ne moremo odgovoriti.

M. J. v L. Ker se je v pravdi dokazalo, da imate pravico voziti seno iz svoje senožeti čez sosedov svet, ne pa tudi gnoj in druge reči na senožet nazaj, zato ste pravdo zgubili. Take razmere so seveda sitne in po zakonu sodnik ni mogel drugače razsoditi. Ker so se pa take razmere zelo pogosto nahajale ter so bile na veliko škodo kmetijstvu, oziroma posameznim posestnikom, zato se je ta krivica z novim zakonom popravila. Zakon o potih za silo, kterege ob času Vaše pravde še ni bilo, Vam danes daje v roke sredstvo, potem sodišča pridobiti pravico za pot tudi na senožet nazaj. Zakon smo vsvečasno objavili v „Kmetovalcu“.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 20.

V Ljubljani, 31. oktobra 1898.

Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. oktobra 1898. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 47.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 33.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 12.— kr. do gld. 12.25 kr.; kuminovo seme gld. 24.— kr. do gld. 24.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 10.50 kr.; rudeči Hrvat gl. 9.50 kr.; prapeličar (koks) gld. 10.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čiščenega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 8.— kr. do gld. 9.— kr.

brez dima sušene gld. 10.— kr. do gld. 11.— kr.

Orehi domači: gld. 13.— kr. do gld. 14.— kr.

Ječice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

Kože Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

„težke od 30 do 40 kg „ 27.— „ „ 28.— „

„ lahke „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telačje kože: 50 kr. za kg.

Kozličje kože po gld. —.70 kr. do gld. —.80 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 33 kr. za kg.

Druge vrste 16 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.50 do 3.50

„ kun „ „ 9.— „ 10.— „ za par.

„ dihurjev „ „ 2.50 „ 3.— „

„ vidr „ „ 9.— „ 10.— „

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 29. oktobra 1898. Pšenica gld. 10.— kr., rž gld. 8.— kr., ječmen gld. 7.35 kr., oves gld. 6.40 kr., ajda gld. 10.50 kr., proso gld. 7.25 kr., turšica gld. 6.50 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.78 kr., slama gld. 1.50 kr. (Vse cene veljajo za 100 klgr.)

Na Danajl, 29. oktobra 1898. Pšenica gld. 9.31 kr., rž gld. 8.55 kr., ječmen gld. 7.50 kr., oves gld., 6.05 kr., turšica gld. 5.85 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Lepa hiša z gostilno

se proda ali pa dá v najem. Hiša je v Otočah na Gorenjskem; gostilna je obiskovana dobro, ker je v bližini božje poti Marije pomagaj. Več pove Anton Žumer v Javorniku na Gorenjskem. (92—1)

Oekonomoma

išče za svoja veleposestva, osobito vinograde

A. JURCA, (93—1)

veleposestnik v Ptuiji (Pettau) Sp. Štajarsko.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, Dvorni trg št. 3

sprejema in izplačuje hranilne vloge vsak dan, obresti $4\frac{1}{2}\%$ polumesečno, ali 4% od dneva vložitve do dneva vzdige. (88—2)

V tekočem računu (Giro-konto) se računajo obresti od dneva vložitve do dneva vzdige za zdaj po $3\frac{1}{2}\%$.

Rentni davek plača društvo samo.

Posojila in kredit v vsaki obliki, obresti so po $5\frac{1}{2}\%$ in po 5% , brez vsakih stroškov in prispevkov.

Poštno-hranilnične položnice in pojasnila brezplačno v pisarni ali po pošti.

Člani se sprejemajo iz naših pokrajin, potrebno je le z izjavo pristopa naznaniti, koliko glavnih deležev po 100 gld. se želi.

Uradne ure od 9.—12. dopoldne in od 3.—5. ure popoldne.

Od vseh strani dohajajo pohvale za ročno in točno delo lovskih pušk lastnoročnega izdelka od

Antona Sodja, puškarja v Borovljah (Ferlach) Koroško.

Priporočam zatorej lovcem in strelcem mojo zalogo pušk izdelane po najnovejših sistemih, najboljšega blaga in strela. Naznanjam, da so pri meni naročene puške delo iz prvih rok moje tovarne, c. kr. uradno preskušane, ter dobro uravnane.

Specialitete: Puške za vojaške patrone (Mannlicher) in trocevne puške; vsakovrstno orožje za osebno brambo, ter vse v lovsko stroko spadajoče orodje dobi se pri meni v najboljši kakovosti.

Prevzamem tudi vsako popravilo ali predelovanje kar izvršujem po najnižjih cenah. (85—3)

Za vsako delo sem vestni porok sam.

Obširne ilustrovane cenike, slovenske ali pa nemške pošiljam na zahtevanje poštne prosto.

Domača tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju

izdeluje in prodaja po **tovarniški ceni:**

Najboljše možnarje za streljanje proti toči.

Novoiznajdene „**brzostrelne in varnostne možnarje**“, katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hitreje kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše **travniške brane**, najizbornejše **slamoreznice**, najnovejše **mlatilnice** z ležiščem na kroglo, istotako **stiskalnice** in **mline za grozdje in sadje**, geple i. t. d. i. t. d. (4—19)

Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za **tovarne, mline, žage in druge obrtniške naprave**, istotako **prevzame vsak stroj** v najtemeljitejšo in cenejo **popravo**.

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo **se jamōi**.

Tovarniške cene.

Alfa-Separator

Dunaj, (76—5)

I. Schwarzenbergstrasse št. 3.

Da se prepreči izguba na denarju, mora si vsak kmetovalec omisliti naš svetovnoznan

posnemalnik za mleko „Alfa“

in popolno opravo za mlekarno kakor tudi „Alfa vrče“ iz jeklene ploščevine za prevažanje mleka.

Na zahtevo dajemo strokovna pojasnila ter razpošiljamo cenike brezplačno in poštne prosto.

Delovanje naše mlekarnice je viditi vsak dan od 4. do 7. ure popoldne na dunajski jubilejni razstavi.

Več meterskih stotov izvrstnega

sira

kakor tudi posamezne hlebe ima naprodaj „**Košanska mlekarska zadruga**“ pošta Št. Peter, Notranjsko. (79—4)

Ameriško patentovane

ne varjene verige iz jekla,

katere so dvakrat močnejše od varjenih, so zelo lahke in ceneji kakor vse druge verige.

Vzorci, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno.

Akcijska družba fužin za jeklo v Beli peči na Gorenjskem. (64—7)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

V najem se da takoj

posestvo „Hamer“

pri Majšbergu ob cesti iz Ptuja v Rogatec na Dravinji. (82—4)

Njive, travniki in vrt blizu 40 oralov so zraven gospodarskega poslopja in enonadstropne gospodske hiše (graščinica). Ob cesti je tudi mlin na 3 kolesa in nova žaga (cirkular), ki ima vedno obilno vodne moči.

Žaga in mlin se tudi posebej data v najem.

Več se izve

v konventu oo. minoritov v Ptuj (Štajersko).

Vsakovrstne

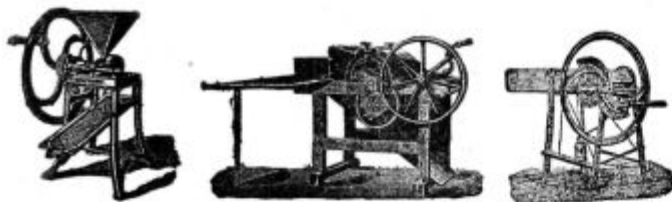
pipe za pivo in vino,

poljedelski stroji itd. popravljajo se dobro in ceno pri (80—4)

A. C. Achtschinu v Ljubljani

Wolfve ulice št. 8.

Prevzamejo se tudi vsa dela spadajoča v stavbeno, umetno in strojsko ključarstvo, ter naprava vodovodov po deželi. Spričevala o izvršenih vodovodih v Ribnici, Begunjah, Bezuljaku, Strmcu, itd. leže na razpolago.

Zaloga vsakovrstnih kmetijskih strojev, kakor:

mlatilnic, gepelnov, slamoreznic, strojev za rezanje repe, trijerjev in stiskalnic za grozdje in sadje; robljač z imenom „Viktorija“, vsakovrstnih strojev in naprav

za mlekarne in sirarnice

izdeljuje z nedosegljivo zmožnostjo in najboljše napravljene, ktere izvršitve so bile na vseh dosedanjih razstavah odlikovane z najčastnejšimi in največjimi darili. — Take stroje priporoča in prodaja pod prav ugodnimi pogoji (68—7)

J. Weipert in sinovi,

tovarna za poljedelske stroje in livarna za železo v Stockeravu pr Dunaju. — Glavna pisarna se nahaja na Dunaju, IX, Bauernfeldplatz 4. Cenike razpošilja zastonj in poštne prosto. Tovarniške cene. Za vsako stvar popolno jamstvo. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Ugodna prilika!

V najem se da

lepo posestvo

z 80 mirniki posetje, 17 orali travnikov in 8 oralov rovt. Posestvo leži v dobro obiskanem gorenjskem letovišču, zemljišča so blizu skupaj, gospodarska poslopja so krasna in bogato vrejena, mleko in mlečni izdelki se dobro, hitro in drago razpečavajo. (81—3)

Kmeti gospodari, ki sam dela in ima družino, najde na tem posestvu lep zaslužek. Posestvo se da v najem brez ali z vsem fundozom. Najemščina po dogovoru.

Naslov se izve pri opravištvu „Kmetovalca“.

JOSIP LEUZ

trgovec

(13—18)

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje in prodaja vsakovrstni novi krompir; kakor tudi izvrstno jedilno čebulo, suhe gobe, črešminove jagode, kostanj, želod, ježice, koruzne lase z odstranjenimi konci, hruške in jabolka za mošt, itd. itd. — Tudi kupuje drevesen ali plućen mah, črno in belo čmeriko in vsakovrstno drugo rastlinjstvo.

Najnovejši

stroji za napravo krme,

slamoreznice, stroji za rezanje repe in krompirja, mline za drobljenje in mečkanje žita, parni kotli za napravo živinske krme, štedilne peči z posteklenimi in neposteklenimi kotli za vstaviti, in sicer: premične in nepremične za

kuhanje in parjenje živinske krme, za krompir, ter za vsako drugo gospodarsko porabo doma in na polju; dalje: reblijače za koruzo, žitne čistilnice, trijerje-prebiralnike, ročne stiskalnice za seno in slamo stalne in premakljive, izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & drug.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par

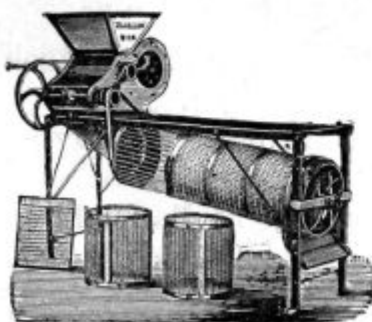
DUNAJ, II. Taborstrasse št. 76.

Odlikovan z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj. Zastopniki in prekupci se iščejo. (89—2)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Zastopniki se iščejo.

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mline za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11—21)

IG. HELLER na Dunaju

II, Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Zastopniki se iščejo.

Mala naznanila.

Vsak ud. e. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to številu plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Centralna posojilnica slovenska v Krškem obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % brez odbitka rentnine in pripisuje obresti že vsakega pol k letakapitalu. (103)

Prosekarjev mošt in dolenska vina; potem iz Prosekarjevih drož žgano vinsko žganje, naravno slivovko, po Kneippovim receptu izdelani likër; priporoča po najnižji ceni in vestno postrežbo J. C. Röger v Ljubljani, Žitni trg. št. 2. (140)

Sadnega mošta več sto hektolitrov je naprodaj. Več se poižve pri Francu Lajovcu, trgovcu v Vačah pri Litiji. (142)

Več tisoč dvehletnih črnih borovcev in nekaj tisoč triletnih smrekovih sadik je naprodaj pri Andreju Rovanu, posestniku na Colu pri Vipavi. Cena nizka. (144)

300 litrov dobrega sadnega mošta, prostega kmetijskega „avka“ je naprodaj v Ljubljani. Kje, pove uprav. (151)

Več sto štiri mesece starih rib zlatc (Goldasche), odstranil bodem iz ribnika prve dni novembra t. l. Iste oddajal bode Boštjan Može, Dolenjavas-Senožeče. (152)

4000 ameriških cepljenk najboljših belih vrst ima na prodaj od 12—15 kr. komad Val. Mikuluš v Šent Vidu nad Vipavo. (153)

Hlapca, ki zna delati na vodni žagi sprejme takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe sprejema Anton Srebotnjak v Predjambi, pošta Postojna. (154)

Izvrstna vina, okoli 500 hl, cena od 18 do 20 gld. za hl ima na prodaj Jos. Koruza, posestnik v Gabrijli pri Ajdovščini. (155)

Sernaka, 3 mesece starega, proda Ivan Mezeg, posestnik v Studorju št. 5., pošta Gorenja Vas nad Škofjo Loko (156)

Franjo Podgoršek,

posestnik drevesnice v Brežicah na Spodnje Stajerskem. (87—2)

priporočam iz svoje velike drevesnice visoko- in nizko-debelne, kakor tudi v raznih oblikah vzgojene pritlikove, sadna drevesca vsih vrst; ravno tako tudi sadne divjake (dveletne presajene) za visoko in pritlikovo drevje, breskve najnovejše ameriške vrste, vse po najnižjih cenah. — Razun tega imam na portalis cepljenih trt, katere oddajam sedaj v jeseni po 10, v spomladi po 13 kr. komad.

Zelenjadni vrt

(90—2)

na Igu, v bližini Ljubljane, popolno obzidan, v meri do 3 oralov, je za več časa dati v najem. V vrtu so sadna drevesa, gorke lehe in izgoja špargelnov.

Pismene ponudbe sprejema grofa Leo Auer-sperga oskrbnik v Hammerstielu pri Igu.

Čez 30.000 cepljenk

se odda jeseni t. l., odnosno spomladi 1899. l. iz novoustanovljene trtnice v Krškem, in sicer po 12 gld. 100 komadov v jeseni, po 15 gld. 100 komadov pa spomladi.

Vrste so: Italijanski rizling, kraljevina, plavec, grganja (vse bele) ter več drugih pomešanih, pa le najboljših domačih, belih in črnih vrst.

Cepljene so večinoma na riparijo portalis in izbrano riparijo (ne souvage-sovaž).

Trtnica je pod strokovnim vodstvom. (77—5)

Oddajale se bodo močne in le prav dobro zaraščene cepljenke.

Razun cepljenk se odda tudi do 100.000 dobro okoreninjenih podlag riparije portalis in izbrane riparije; te po 15 gld. tisoč komadov.

Trtnica je blizu kolodvora Videm — Krško, toraj od vseh vinogradov precej oddaljena.

Naročila naj se blagovolijo pošiljati pod naslovom:

Načelnikstvo „prve trgovske trtnice“ v Krškem (Kranjsko).

Ustna naročila sprejema g. dr. Tom. Romih, župan v Krškem.

Dovoljujemo si čast, uljudno naznanjati, da smo izročili svojo

zalogo piva

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti števil. 2
za Kranjsko in južne kronovine
g. Antonu Ditrich-u
trgovcu iz Postojne

in da ima odslej izključno le on pravico, naše pivo p. n. občinstvu razprodajati.

Kneza Adolfa J. Schwarzenberga
pivovarna v Protivinu.

Protivin, 10. oktobra 1898.

Ravnateljstvo.

Dovoljujem si uljudno naznanjati, da sem prevzel

zalogo piva

iz Protivinske pivovarne kneza Adolfa
J. Schwarzenberga
za Kranjsko in južne kronovine.

Pisarna nahaja se, kakor dosedaj,
v pritličju hiše št. 2 na Marije Terezije
cesti v Ljubljani.

Tu se vsprejemajo in najboljše izvršujejo
vsa naročila. (91—1)

V Ljubljani, 12. oktobra 1898.

Anton Ditrich.